

FORUM ESCOLA I CIUTAT

GOVERN I GESTIO DEL SISTEMA EDUCATIU A CATALUNYA. EL PAPER DELS DIFERENTS NIVELLS DE GOVERN

Comissió de treball sobre Liderat educatiu dels ajuntaments

Josep M. Bas, Jaume Bellmunt, Teresa Eulàlia Calzada, Toni Martorell, Esteve Oroval, Ramon Plandiura, Clara Riba, Joan Subirats i Araceli Vilarrasa

Esborrany document final:

Presentem aquí les principals conclusions del grup de treball constituït en el si del procés que porta al Fòrum Escola i Ciutat a celebrar els dies 10,11 i 12 d'abril del 2002. El grup de treball, format per persones coneixedores de la problemàtica educativa a Catalunya i Espanya, i compromesos en la millora de la qualitat del sistema educatiu públic a Catalunya, han partit d'una idea comú: cal reforçar la capacitat de lideratge sobre el sistema públic educatiu català, i cal fer-ho reforçant els seus vincles territorials i socials, i el paper dels governs locals en aquest àmbit. En aquests darrers anys s'ha parlat molt de municipalització de l'educació a Catalunya. Tot i que el grup de treball simpatitza del tot amb les raons de fons que s'han acostumat a fer servir per defensar aquesta perspectiva, el nostre mateix debat ens ha portat a no limitar la perspectiva d'avenç en una lògica de competències estanques entre diferents nivells de govern. Més aviat ens hem orientat vers una lògica de cooperació i de responsabilitats compartides davant d'un tema comú. O, dit d'una altra manera, el problema no és només, pensem, qui té competències en matèria educativa, sinó sobretot qui es fa responsable de la qualitat concreta, qui es fa responsable de la manera específica d'operar per part de les diferents institucions educatives i dels actors de la comunitat educativa presents en cada àmbit territorial. Parlem doncs de descentralització educativa a Catalunya i del paper dels governs locals, parlem de definir responsabilitats de manera conjunta, parlem de com concretar a cada espai territorial, que per força serà divers en quant a grandària i amplària, les autoritats educatives que poden

treballar per a la millora de la qualitat del servei públic educatiu i per la seva millor incardinació en l'espai educatiu que es va conformant més enllà de l'ensenyament reglat. No presentem un document tancat. Presentem un conjunt de reflexions que esperem serveixin als responsables polítics institucionals, i als diferents agents i sectors socials presents en la política pública educativa a Catalunya, per millorar-ne el seu funcionament davant dels nombrosos i molts significatius reptes que tenim plantejats com a societat.

1. Canvis en profunditat en la manera de viure. Els formidables canvis als que hem anat assistint (i que també hem anat patint i gaudint) en aquests darrers vint anys han transformat de manera molt profunda la nostra manera de viure. Canvis que podríem concretar en les esferes productiva, social i familiar. En totes aquestes esferes les dinàmiques de canvi han vingut marcades per la creixent inestabilitat de situacions i de condicions de vida. No es estrany que molts parlin de la "societat del risc" per descriure el que va passant i, també, la manera com molta gent ho percep. De fet, a tot hora sentim parlar de flexibilitat o d'adaptabilitat mentre que, simultàniament, augmenta la pressió laboral sobre homes i dones, aspectes tots ells que repercuteixen negativament en l'estructura familiar. Per altra banda, aquestes transformacions incorporen fortíssimes exigències de canvi cultural, amb incorporació massiva de l'ús de noves tecnologies. Per tots aquests elements no ens pot sorprendre que davant d'aquesta situació, l'educació es presenti com una mena de gran recurs que permetria superar o aguantar millor aquesta dinàmica d'inestabilitat constant. El que predomina és l'aparició de noves percepcions des de la societat, amb una mutació de valors i aspiracions especialment en les cada cop més àmplies capes mitjanes: una valors i unes aspiracions que es tradueixen en una major exigència de qualitat en les serveis personals i en la plena interiorització de la formació com a inversió personal de futur.
2. Els canvis en les polítiques de benestar i de serveis personals i els impactes en les polítiques educatives. Els canvis en profunditat en la manera de viure que acabem de descriure han afectat també a les tradicionals polítiques de benestar construïdes a tot Europa principalment d'ençà dels anys 40. En els darrers anys hem anat passant d'una concepció de les polítiques

de benestar que posaven l'accent bàsicament en l'accés universal als serveis, a concepcions que, partint d'aquest accés, es preocupen de la qualitat de les respostes, centrant-les en la capacitat d'atendre de manera no rígida a demandes heterogènies i específiques. Per altra banda, cada vegada es fa més evident que la realitat social presenta fenòmens i riscos d'exclusió que requereixen perspectives de resposta transversal i integral. Tot plegat exigeix reforçar els aspectes de disseny de les polítiques i de capacitat de formular projectes concrets, específics i amb atribució clara de responsabilitats. I aquestes polítiques socials cal dissenyar-les en un context en el que el major pluralisme social i les noves concepcions en les polítiques públiques, apunten cap a un increment de la interacció entre actors públics i no públics, tant en la formulació de les mateixes com en la seva posta en pràctica. La política educativa comparteix aquests mateixos elements, però augmenta la seva visibilitat i augmenta la pressió social a que estan sotmesos els diferents agents educatius, al convertir-se, com ja hem avançat, en un element central de la capacitat individual i col·lectiva per afrontar les dinàmiques accelerades de canvis en les esferes productiva, social i familiar. Per tant, al referir-nos als temes de descentralització educativa a Catalunya no pot plantejar-se només com un tema de debat entre institucions i nivells de govern per veure qui s'ocupa de què. El tema que preocupa a la gent, el tema que interessarà als catalans, és com millorem la qualitat del sistema educatiu a Catalunya, com preparem millor a les futures generacions per sortir-se'n dels grans reptes plantejats, i des d'una perspectiva progressista, com ho fem mantenint a més a més els lligams i la cohesió social i comunitària. És en aquest context en el que cal situar el debat de la descentralització educativa a Catalunya. Hem de tenir més clar el projecte educatiu de país que tenim (i això requereix més lideratge i més capacitat d'engrescar), i hem de concretar des d'on servirem millor aquest projecte, i per nosaltres aquest "locus" és un àmbit territorial que ha de poder recollir la diversitat social de cada lloc i buscar i gestionar de manera flexible les respostes adequades dins del marc comú estratègic.

3. La política educativa actual a Catalunya: desajustos i disfuncions. Si partim dels elements que fins ara hem anat desgranant, entendrem que diguem que la política educativa a Catalunya no ha sabut respondre als desafiaments que s'han anat acumulant al llarg dels

darrers anys. Si en els primers anys aquests dèficits eren comprensibles, cada cop ho són menys. En efecte, des de la recuperació de les institucions d'autogovern a Catalunya s'ha anat conformant una política educativa, que, des de les bases estatals que n'han definit els trets essencials, s'ha implementat mitjançant una forta presència d'agents no públics en la prestació dels serveis i des d'una notable centralització de la capacitat de decisió en mans dels serveis centrals educatius de la Generalitat. El paper dels municipis en aquest escenari ha sigut residual i perifèric. Si bé això potser era comprensible en una fase en la que calia recuperar dèficits històrics, calia assegurar l'accés de tots els ciutadans al sistema educatiu, i calia garantir l'ensenyament en català com un dels elements centrals del sistema, en aquests moments no sembla estar justificat. La centralització i quasimonopoli de la Generalitat en matèria educativa segueix avui sense comptar amb el territori, el qual moltes vegades és vist no com a potencial col·laborador, sinó més aviat com escull o contrincant a vèncer o a defugir. Tot això està passant factura al sistema públic, i genera una clara pèrdua de qualitat, una sensació de que no estem a l'alçada de les circumstàncies i i les exigències actuals. En efecte: la rigidesa i l'homogeneïtat, amb que predominantment es treballa des de la Conselleria d'Ensenyament, genera manca de capacitat d'adaptació a circumstàncies específiques provocades per elements diversos (tipus d'activitat productiva, densitat de població immigrada, desestructuració familiar, degradació de barris, manca de capacitat d'adaptació dels professionals, manca de coordinació entre serveis educatius i serveis personals en general, necessitats de generar activitats posteducatives...). L'allunyament, la distància entre problemes i autoritats, provoca que quasi sempre s'arribi tard, o que quan es fan coses (per exemple, plans d'acollida) la realitat ja ha anat molt més enllà. Al mateix temps, aquesta centralització lligada a la manca efectiva d'autonomia dels centres, provoca l'efecte de la desresponsabilització sobre la marxa d'un sistema que no accepta la llibertat i no genera confiança. La darrera iniciativa de la Conselleria d'Ensenyament de promoure la definició de plans estratègics de centre demostra, per una banda, que la constatació d'aquestes deficiències era ja molt clara i , per l'altre, que segueix concebant la relació entre departament i centre com l'única possible, augmentant doncs la dependència i la desincentivació dels contactes territorials-horizontals. En general, la disfunció més important de l'actual organització del sistema educatiu a Catalunya, és la manca de sentit de

responsabilitat sobre els projectes educatius de cadascun dels centres, i, el que seria més important, del conjunt de centres que en un àmbit territorial determinat comparteixen característiques i problemes, com per exemple: elements estructurals, tipus de població, problemes socials o necessitats educatives. No existeixen "autoritats educatives" o institucions que sobre el territori s'ocupin de concretar les exigències de qualitat, que s'ocupin del funcionament general de l'educació obligatòria i de la seva articulació amb la resta d'activitats educatives i de serveis transversals que són importants i significatius per la bona marxa de la trajectòria educativa. La Generalitat no ha sigut capaç fins ara de construir àmbits conjunts de responsabilitat ni de compartir amb altres actors la bona marxa de l'educació a Catalunya. Així mateix, tampoc ha estat capaç ni ha manifestat una voluntat expressa d'aprofitar l'immens potencial d'oportunitats singularitzades que cada territori ofereix.

4. Els avantatges d'una descentralització que vetlli per la qualitat, que no provoqui fragmentació, sinó que generi responsabilitzacions compartides. Davant d'aquestes constatacions, creiem que caldria avançar cap a formes d'entendre el sistema educatiu a Catalunya on el territori i els actors que actuen en el mateix, hi fossin més presents. La idea força és que si acceptem que des de la proximitat es des d'on es pot treballar millor per la qualitat, es pot dissenyar i adaptar millor els serveis públics a les necessitats específiques de cada lloc i entorn social, cal també comptar amb la proximitat a l'hora de governar i pensar en educació. Si acceptem que un dels nostres objectius és mantenir i reforçar l'aliança implícita del màxim nombre de sectors socials a l'entorn dels serveis públics, aleshores hem de convenir que el repte d'assegurar la qualitat real i percebuda de l'ensenyament públic és clau. I creiem que aquest repte s'encara molt millor des d'àmbits on s'asseguri la necessària flexibilitat i l'adaptació de les coordenades generals a les condicions específiques de cada territori. Això creiem que es pot fer sense entendre l'equilibri entre responsabilitats i nivells de govern com una mena de "joc a suma zero", en el que el que un guanya, l'altre ho perd. Voldríem creure que és possible avançar en les idees que defensem des d'una lògica de "suma positiva", es a dir, compartint responsabilitats i protagonismes, en benefici dels

objectius comuns, en aquest cas la qualitat i millor capacitat de servei de les institucions educatives catalanes. El que cal, des d'aquesta perspectiva, és veure qui fa què, i en quines àrees es conflueix, sense caure en el risc de la fragmentació total del sistema a partir d'una visió mecànica que confongui descentralització territorial amb municipalització mecanicista, confonent institució representativa i legitimitat local, amb capacitat per exercir autoritat i responsabilitat des dels suficients recursos i competències en l'àmbit educatiu i escolar.

5. Descentralitzar no pot voler dir perdre capacitat de govern. Per una definició de les responsabilitats entre nivells de govern i actors socials que contribueixi a millorar la qualitat i la capacitat de prestació de serveis de les institucions educatives catalanes. Som conscients que tot procés de descentralització pot provocar una pèrdua de sentit de projecte col·lectiu, de sentit estratègic de cap on va i cap on ha d'anar el sistema educatiu públic a Catalunya. Volem reforçar de manera simultània la capacitat de disseny i de projecció general del sistema educatiu català i el que entenem que permetrà millorar la qualitat real de l'educació pública del nostre país, que és una més gran descentralització de competències i responsabilitats des d'un major protagonisme del món local. Per això creiem que tot sistema que desitgi aconseguir una assignació eficient de recursos, necessita dotar-se d'un marc de planificació que, des de l'avaluació correcta de les necessitats i de l'anticipació dels recursos disponibles, pugui identificar prioritats i objectius a complir, amb compromisos efectius d'actuació. Ara bé, la planificació revesteix característiques diferents en un sistema centralitzat que en un de descentralitzat. En el primer, la força de la planificació ve del principi jeràrquic i el seu èmfasi es situa en el contingut, des d'una racionalitat única que determina el que cal fer en cada moment i situació. Un sistema descentralitzat, és bàsicament un sistema plural, ple d'interdependències, on l'absència d'una autoritat jeràrquica fa objecte de discussió permanent les qüestions i els criteris sobre els que aplicar les tècniques de la racionalització planificadora. O dit d'una altra manera, no s'està en condicions de determinar des de "dalt" quina és l'actuació que cal fer, sinó que això ha de ser objecte d'un procés de negociació i d'implicació entre els altres actors del sistema. Per tant, l'èmfasi es situa més en el procés que en el contingut. La planificació només pot concebre's

com l'escenificació del consens entre autoritats dotades d'autonomia política que, en un joc de suma positiva, es posen d'acord en definicions comunes de les seves necessitats, en la identificació de prioritats superiors i en l'assignació de recursos conforme a aquestes prioritats. La coordinació per tant, no és jeràrquica. L'actor que se situa en el centre, combina en divers grau, les funcions de l'expert, de l'àrbitre i de l'autoritat central a la que correspon la defensa del tot per damunt de les parts. El grau en que cada una d'aquestes funcions es pot exercir en la realitat, depèn de les capacitats i recursos amb els que es troba dotat l'actor central. En el marc del sistema educatiu a Catalunya, ens trobem amb diferents presències. Per una part l'administració central que vetlla per la unitat de mercat (espanyol i europeu) i la defensa de valors comuns (homologació de títols, homogeneïtat bàsica de continguts), i per garantir una qualitat bàsica comuna a tot el territori de l'estat. La Generalitat, dins del marc descentralitzat que comentem, té i hauria de tenir competències de fixació de continguts bàsics per a tot Catalunya, de defensa de la llengua catalana com a instrument primer de formació, de determinació dels elements centrals en matèria de capacitació i competències professionals, de condicions de treball dels professionals, etc. Així mateix, hauria de formular les prioritats del sistema educatiu català en plans anuals i plurianuals, d'acord amb la seva pròpia visió política, però mitjançant un procés obert a les altres institucions educatives de caràcter territorial que més endavant tractarem. Evidentment, eines com les de l'avaluació i les funcions compensatòries de reequilibri territorial i social, han de pensar-se també en clau Generalitat. L'acció de la Generalitat en matèria educativa no pot ser concebuda ni com una simple suma de les prioritats fixades en els plans territorials, ni com una peça totalment al marge del que les institucions educatives territorials entenguin que han de ser les prioritats en el seu àmbit. La seva posició, vindrà definida per la seva implicació efectiva i responsable en l'àmbit territorial que s'haurà definit i en l'exercici de la seva competència en el marc territorial concret. D'aquesta manera, el valor afegit de l'acció del govern autonòmic vindria determinada per la seva capacitat d'integrar en una lògica supraterritorial i de projecte comú allò que en cada àmbit territorial s'entén com prioritari. La informació és la base sobre la que pot descansar una bona part de les funcions de coordinació i direcció del sistema. Sense fluxos d'informació suficients i reals en totes les direccions, no és possible fer viables les funcions de planificació i d'assignació de recursos abans descrita. Així mateix, la quantitat i

qualitat de la informació compartida és una bona mesura del capital de confiança dipositat en el sistema, sense el que difícilment pot progressar la coordinació i la direcció conjunta en un entorn descentralitzat.

6. Elements definitoris de les autoritats educatives territorials. Un dels elements claus en aquest escenari seria definir millor de què parlem quan ens referim a institucions o autoritats educatives territorials. El que ens preocupa és avançar cap un sistema en el que existeixin responsables concrets, coneguts i propers als centres, que es preocupin de com funcionen les coses, i de com millorar la qualitat i la capacitat de servei a cada lloc específic. En tota política pública trobem aspectes conceptuals o de disseny, substantius o de contingut, i operatius o de gestió. Pel que fa a la política educativa a Catalunya, els aspectes conceptuals estan ja força definits per les normatives vigents tant de l'Estat com de la Generalitat. Els aspectes substantius han sigut també bàsicament definits per aquests dos àmbits de govern. I els aspectes operatius han sigut en bona part monopolitzats per la Generalitat de manera molt centralitzada, deixant aspectes perifèrics en mans dels ajuntaments que no tenen capacitat d'intervenció real. La nostra perspectiva apunta a incrementar el pes del territori, dels governs locals com governs de la proximitat, en els aspectes substantius i operatius. I això passa per diverses consideracions. Primer de tot, entenent que en l'aspecte de continguts s'ha de ser més obert a especificacions concretes que tinguin en compte les diferències territorials i de tota mena que trobem a Catalunya. Per permetre així, que en els aspectes operatius la capacitat d'intervenció dels governs locals, de les autoritats educatives territorials, sigui decisiva. Això vol dir, per exemple, capacitat d'intervenció en la política de recursos humans a nivell territorial, capacitat per "contextualitzar" estudis de formació professional, capacitat per connectar millor serveis educatius i sanitaris o d'un altre tipus en el territori, capacitat per relacionar millor escola i món productiu, etc. I, més enllà dels aspectes més vinculats a les escoles i centres d'ensenyament reglat, cal entendre la importància creixent de temes educatius que transcendeixen aquests àmbits, com per exemple el lleure poseducatiu, l'educació d'adults, les activitats complementàries i esportives, les activitats en període de vacances, etc. Tot un

garbuix de temes i iniciatives que avui presenten i pateixen tota mena de buits i descoordinacions. Des d'aquesta perspectiva de canvi i de generar més responsabilitats, cal avançar en una significativa reconsideració de la manera actual de funcionar de la Conselleria d'Ensenyament. En aquesta línia, pensem que la conselleria d'ensenyament hauria d'establir les línies bàsiques de la política educativa, i encarregar a una mena de "Centre Gestor de l'Ensenyament Català" la gestió i distribució dels serveis educatius a tot el territori. D'aquesta manera, la Conselleria reduiria dràsticament el pes de la càrrega administrativa i de gestió que avui realitza, i que ofega la seva capacitat de direcció estratègica, i aquest Centre Gestor, s'ocuparia de garantir els elements d'informació i de gestió bàsica del sistema. La conselleria es centraria en elements com avaluació, inspecció, anàlisi d'escenaris, planificació i connexió amb polítiques educatives estatals i europees, i també, de manera molt important, vetllaria pel reequilibri de recursos i de qualitat educativa a tot Catalunya. El Centre Gestor s'ocuparia d'atribuir i distribuir les places escolars entre els diferents àmbits territorials, i controlar-ne el seu funcionament operatiu. A cada àmbit territorial s'hauria de crear o establir unes "autoritats educatives locals" (AEL) que assumirien la direcció dels serveis educatius concrets en cada territori. Aquestes AEL tindrien dos patrons, per una banda el Departament corresponent de la Generalitat, i per l'altra els governs locals corresponents. Aquest territori variaria en funció de variables demogràfiques i socials. Per posar un exemple, podria anar des d'un barri de Barcelona, fins a un sumatori de dues o tres comarques amb característiques bàsiques comunes, evitant sempre que el perímetre superi les demarcacions de les futures regions del país. Cada AEL es faria responsable d'assegurar la qualitat dels serveis educatius específics que assumirien diversos proveïdors (públics, concertats), i disposaria de competències suficients en temes com mapa escolar, mobilitat dels professionals en el segment públic, concreció de les interaccions en tot l'espai educatiu d'aquell territori, incorporant-hi també els temes no estrictament escolars. Es a dir, la nostra proposta passa per que els ajuntaments tinguin plena capacitat d'incidència en les decisions que afectin als temes ja esmentats d'educació reglada (adaptació de continguts i connexions amb entorn), en tota l'organització de l'educació no reglada i d'altres serveis públics presents en el territori, en l'assignació i la mobilitat dels recursos humans presents en el territori, en la capacitat de demanar comptes

als centres, en el transport escolar, i en la construcció i manteniment d'edificis dins del pla conjunt que fixi la conselleria cada any, etc. D'aquesta manera, cadascuna de les AEL actuaria sota la responsabilitat i amb la presència dels ajuntaments del territori, i comptaria així mateix amb el representant de la Generalitat en aquell territori. Per tal d'assegurar la implicació i el sentit de responsabilitat col·lectiva dels diferents agents econòmics i socials del territori en la marxa educativa, s'hauria de crear un Fòrum Educatiu Local, en el que a més dels electes locals, hi participarien els representants de les associacions de pares i mares, els representants dels Consells Escolars del territori, les entitats cíviques més significatives, els empresaris i contractadors més significatius, els proveïdors d'activitats educatives no reglades, els serveis sanitaris i socials de caràcter local,... Els recursos econòmics de que disposaria cada AEL serien els que la Conselleria destini, en relació a variables quantitatives que mesurin el volum dels serveis a gestionar i a d'altres que tinguin consideració més estratègica, reequilibradora o qualitativa. Cada AET podria també buscar recursos propis en el seu àmbit territorial. Gran part d'aquest recursos tindrien un caràcter finalista, però s'hauria de garantir que n'existís una part sobre la que cada AEL tingues autonomia plena. Les AEL disposarien d'una estructura tècnica pròpia (promotor o coordinador general, tècnics educatius, administratius) i coordinarien funcionalment en el seu àmbit territorial els diferents servis transversals de la política educativa catalana (inspecció, EAP's, CRP's,...), que mantindrien el seu lligam orgànic amb la Conselleria. D'aquesta manera, entenem, s'aconsegueix generar responsabilitat territorial, sense caure en la fragmentació, s'aconsegueix implicació local, sense pèrdua de direcció estratègica, i sobretot, creiem que s'avança en la millora global de l'ensenyament i de l'educació a Catalunya.

7. Els centres, com a peça clau de la millora de qualitat del sistema educatiu. No podem parlar de qualitat del sistema educatiu català i de descentralització sense referir-nos als centres educatius. S'ha parlat molt en aquests anys de la manca d'autonomia real dels centres educatius públics. Aquest és un fet innegable. També és cert que quan els centres han

disposat d'un projecte propi, construït i mantingut amb la complicitat de la comunitat educativa en sentit estricte, i quan a més a més, aquest centre ha establert lligams significatius amb l'entorn, aleshores el centre ha tingut molta més "autonomia" real de la que formalment se li conferia. Creiem que caldria reforçar l'autonomia formal dels centres per permetre que desenvolupessin projectes propis, buscant la identitat i la força necessàries per tirar-los endavant. Però, creiem que no podem seguir mantenint una lògica en la que tot el joc s'estableixi entre una Conselleria allunyada que sembla dirigir-ho tot, i uns centres on predomina la conjunturalitat (positiva a vegades, negativa d'altres) d'una direcció o d'uns professionals que treballen pel seu compte i que molts cops no saben davant de qui han de passar comptes. Si volem reforçar les capacitats del sistema educatiu públic a Catalunya, i volem millorar la qualitat del servei que ofereixen els centres educatius públics hem també de reforçar la capacitat de direcció de l'espai educatiu públic. Això vol dir tres coses: assegurar la capacitat de direcció general de la Conselleria i la recerca de l'equilibri en el conjunt de Catalunya; acostar la direcció i la gestió concreta d'aquesta política educativa a cada territori, per assegurar-ne la seva idoneïtat en les condicions heterogènies i específiques; i reforçar el sentit d'identitat i d'implicació col·lectiva dels professionals que treballen en els centres educatius públics, fent que a cada centre es comparteixin els objectius generals i del territori, i que es busqui la seva realització efectiva en la comunitat a qui es serveix. No es tracta per tant de repartir competències entre Conselleria, Autoritats Educatives Locals i Centres. Proposem reforçar les competències, les responsabilitats i la implicació de totes aquestes instàncies, dins l'objectiu comú de millorar la qualitat del servei educatiu públic català.

8. Gradualitat del procés . No ens pertoca definir un calendari d'implementació d'aquestes idees. La proposta dissenyada es dibuixa clarament com un procés complex i d'envergadura, per la qual cosa cal acceptar una imprescindible implantació gradual tan temporal com territorial. D'aquí que imaginem que s'hauria de pensar en un període d'experimentació abans de la generalització i també s'hauria de triar diferents tipologies territorials on dur a terme processos d'experimentació real.

ANNEX 1

Despesa educativa en nivells no universitaris a Catalunya. Milions de pessetes.

	1996	1997
TOTAL	306.098	333.804
Educació Infantil i Primària	150.441	152.901
Educació Secundària	148.912	173.380
Ed. Especial, Adults, Compensatòria i F. Ocupacional	6.745	7.523

Font: Bosch, N. i Calero, J. (2000). Taula 2

Nota: Secundària inclou ESO, BUP, COU, Batxillerat LOU, FP, Mòduls Professionals, Cicles Formatius i Programes de garantia social.

ANNEX 2

Distribució de la despesa pública per nivells de govern a Catalunya (1996).

A) SITUACIÓ ACTUAL

	Inclou pensions		No inclou pensions	
	Milions ptes.	%	Milions ptes.	%
TOTAL	4.467.937	100,0	3.234.471	100,0
Estat	2.249.527	50,3	1.016.061	31,4
Generalitat	1.513.317	33,9	1.513.317	46,8
Comunitats Locals	705.093	15,8	705.093	21,8

B) AMB TRASPÀS DE L'EDUCACIÓ INFANTIL I PRIMÀRIA A LES CC.LL

	Inclou pensions		No inclou pensions	
	Milions ptes.	%	Milions ptes.	%
TOTAL	4.467.937	100,0	3.234.471	100,0
Estat	2.249.527	50,3	1.016.061	31,4
Generalitat	1.362.876	30,5	1.362.876	42,1
Comunitats Locals	855.534	19,2	855.534	26,5

C) AMB TRASPÀS DE L'EDUCACIÓ INFANTIL PRIMÀRIA I SECUNDÀRIA A LES CC.LL

	Inclou pensions		No inclou pensions	
	Milions ptes.	%	Milions ptes.	%
TOTAL	4.467.937	100,0	3.234.471	100,0
Estat	2.249.527	50,3	1.016.061	31,4
Generalitat	1.213.964	27,2	1.213.964	37,5
Comunitats Locals	1.004.446	22,5	1.004.446	31,1

Font: Bosch, N. i Calero, J. (2000). Taula 3

ANNEX 3

Estimació de la despesa pública educativa per nivells no universitaris a Catalunya.
Any 2000

	Cost per alumne	Cost per alumne	Nombre alumnes	Cost per nivell (milions)
	1997	2000	2000	2000
Educació Infantil i Primària	236.421	292.358	556.277	162.627
Educació Secundària	388.587	480.527	446.094	214.353
TOTAL				376.980

Font: Bosch, N. i Calero, J. (2000). Taula 4

Nota: El cost per alumne a l'any 2000 s'ha obtingut a partir del de 1997 aplicant un factor de correcció corresponent a la inflació acumulada entre els anys 1997 i 2000.

ANNEX 4

Despesa no obligatòria dels ajuntaments
Despesa en educació per trams de població. Any 1999

Trams	Pessetes per habitant	
Menys de 5.000 habitants	5.987	
Entre 5.000 i 20.000 habitants	6.717	
Entre 20.000 i 50.000 habitants	5.656	
Més de 50.000 habitants	340	
Tots els municipis	2.210	(7,6% de les despeses no obligatòries)

Font: Maite Vilalta (2000). Quadre Núm. 9.

ANNEX 5

Opinions dels ajuntaments sobre un nou model organitzatiu (FUNDACIÓ CAMPALANS (2000) *Enquesta sobre municipis i escola*)

Taula 11.1: En el supòsit que hi hagi suficients recursos pressupostaris, seria positiu per a la comunitat de la vostra ciutat o poble, que l'Ajuntament assumís part de la gestió dels centres públics?

	> 50 mil		10 a 50 mil		2 a 10 mil		0,5 a 2 mil		TOTAL	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Molt positiu	13	65	17	51,5	19	42,2	5	15,6	54	41,5
Positiu	7	35	15	45,5	20	44,4	19	59,4	61	46,9
Indiferent	0	0	1	3	2	4,4	3	9,4	6	4,6
Negatiu	0	0	0	0	3	6,7	3	9,4	6	4,6
Molt negatiu	0	0	0	0	1	2,2	2	6,2	3	2,3
	20	100	33	100	45	100	32	100	130	100

Taula 11.2: Tanmateix, està l'Ajuntament prou capacitat per assumir-ho?

	> 50 mil		10 a 50 mil		2 a 10 mil		0,5 a 2 mil		TOTAL	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
SI	16	80	27	81,8	29	64,4	16	50	88	67,7
NO	4	20	6	18,2	16	35,6	16	50	42	32,3
	20	100	33	100	45	100	32	100	130	100

ANNEX 6

Opinions dels ajuntaments específiques sobre aspectes de gestió general (FUNDACIÓ CAMPALANS (2000) *Enquesta sobre municipis i escola*)

Entre els aspectes assenyalats tot seguit i que fan referència a la gestió general dels centres docents públics, quins considereu que l'Ajuntament estaria en capacitat d'assumir-ne i quins no?

Taula 13.1: Aplicació normativa d'admissió d'alumnes

	> 50 mil		10 a 50 mil		2 a 10 mil		0,5 a 2 mil		TOTAL	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
SI	20	100	29	87,9	35	77,8	18	56,3	102	78,5
NO	0	0	4	12,1	10	22,2	14	43,7	28	21,5
	20	100	33	100	45	100	32	100	130	100

Taula 13.2: Participació activa en el mapa escolar

	> 50 mil		10 a 50 mil		2 a 10 mil		0,5 a 2 mil		TOTAL	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
SI	20	100	31	93,9	40	88,9	25	78,1	116	89,2
NO	0	0	2	6,1	5	11,1	7	21,9	14	10,8
	20	100	33	100	45	100	32	100	130	100

Taula 13.3: Projecció, contractació i direcció d'obres

	> 50 mil		10 a 50 mil		2 a 10 mil		0,5 a 2 mil		TOTAL	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
SI	17	85	30	90,9	33	81,3	20	62,5	100	76,9
NO	3	15	3	9,1	12	26,7	12	37,5	30	23,1
	20	100	33	100	45	100	32	100	130	100

Taula 13.4: Reparacions i obres menors

	> 50 mil		10 a 50 mil		2 a 10 mil		0,5 a 2 mil		TOTAL	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
SI	19	95	33	100	45	100	26	81,3	123	94,6
NO	1	5	0	0	0	0	6	18,7	7	5,4
	20	100	33	100	45	100	32	100	130	100

Taula 13.5: Adquisició d'equipament i material

	> 50 mil		10 a 50 mil		2 a 10 mil		0,5 a 2 mil		TOTAL	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
SI	19	95	33	100	45	100	26	81,3	123	94,6
NO	1	5	0	0	0	0	6	18,7	7	5,4
	20	100	33	100	45	100	32	100	130	100

Taula 13.6: Serveis de transport i menjador

	<i>> 50 mil</i>		<i>10 a 50 mil</i>		<i>2 a 10 mil</i>		<i>0,5 a 2 mil</i>		<i>TOTAL</i>	
	<i>Nº</i>	<i>%</i>	<i>Nº</i>	<i>%</i>	<i>Nº</i>	<i>%</i>	<i>Nº</i>	<i>%</i>	<i>Nº</i>	<i>%</i>
<i>SI</i>	9	45	26	78,8	27	60	18	56,3	80	61,5
<i>NO</i>	11	55	7	21,2	18	40	14	43,7	50	38,5
	20	100	33	100	45	100	32	100	130	100

ANNEX 7

Opinions dels ajuntaments específiques sobre aspectes de gestió docent (FUNDACIÓ CAMPALANS (2000) *Enquesta sobre municipis i escola*)

Entre els aspectes assenyalats tot seguit i que fan referència a la gestió docent, quins considereu que l'Ajuntament estaria en capacitat d'assumir-ne i quins no?

Taula 14.1: Dependència funcional del professorat

	> 50 mil		10 a 50 mil		2 a 10 mil		0,5 a 2 mil		TOTAL	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
SI	7	35	6	18,2	16	35,6	7	21,9	36	27,7
NO	13	65	27	81,8	29	64,4	25	78,1	94	72,3
	20	100	33	100	45	100	32	100	130	100

Taula 14.2: Contractació professorat interí

	> 50 mil		10 a 50 mil		2 a 10 mil		0,5 a 2 mil		TOTAL	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
SI	9	45	12	36,4	19	42,2	10	31,2	50	38,5
NO	11	55	21	63,6	26	57,8	22	68,8	80	61,5
	20	100	33	100	45	100	32	100	130	100

Taula 14.3: Dependència del servei d'inspecció

	> 50 mil		10 a 50 mil		2 a 10 mil		0,5 a 2 mil		TOTAL	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
SI	6	30	9	27,3	11	24,4	6	18,8	32	24,6
NO	14	70	24	72,7	34	75,6	26	81,2	98	75,4
	20	100	33	100	45	100	32	100	130	100

Taula 14.4: Serveis, programes i activitats de suport

	> 50 mil		10 a 50 mil		2 a 10 mil		0,5 a 2 mil		TOTAL	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
SI	16	80	25	75,8	28	62,2	19	59,4	88	67,7
NO	4	20	8	24,2	17	37,8	13	40,6	42	32,3
	20	100	33	100	45	100	32	100	130	100

Taula 14.5: Aplicació normativa acadèmica i curricular

	> 50 mil		10 a 50 mil		2 a 10 mil		0,5 a 2 mil		TOTAL	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
SI	7	35	14	42,4	15	33,3	7	21,9	43	33,1
NO	13	65	19	58,6	30	66,7	25	78,1	87	66,9
	20	100	33	100	45	100	32	100	130	100

Taula 14.6: Aplicació normativa sobre concerts

	<i>> 50 mil</i>		<i>10 a 50 mil</i>		<i>2 a 10 mil</i>		<i>0,5 a 2 mil</i>		<i>TOTAL</i>	
	<i>Nº</i>	<i>%</i>	<i>Nº</i>	<i>%</i>	<i>Nº</i>	<i>%</i>	<i>Nº</i>	<i>%</i>	<i>Nº</i>	<i>%</i>
<i>SI</i>	10	50	20	60,6	18	40	7	21,9	55	42,3
<i>NO</i>	10	50	13	39,4	27	60	25	78,1	75	57,7
	20	100	33	100	45	100	32	100	130	100

DOCUMENTS CONSULTATS

- BOSCH, NÚRIA i MORA, ANTONI (1999) *Quina seria la despesa local a Catalunya si es traspassen als ens locals competències en ensenyament, habitatge i polítiques d'ocupació?* Barcelona: Observatori de Polítiques locals, Diputació de Barcelona.
- BOSCH, NÚRIA i CALERO, JORDI (2000) *Quina seria la despesa local a Catalunya si es traspassen als ens locals competències en ensenyament, habitatge i polítiques d'ocupació?* Barcelona: Observatori de Polítiques locals, Diputació de Barcelona.
- CONSORCI D'EDUCACIÓ DE BARCELONA (2001) *Estatuts del Consorci d'Educació de Barcelona.* Barcelona: Ajuntament de Barcelona.
- FUNDACIÓ CAMPALANS (2000) *Enquesta sobre municipis i escola.* Barcelona: Nota informativa de la Fundació Campalans.
- MARTORELL, ANTONI (2001) *Notes per a la comissió de treball del Consell Escolar de Catalunya: Descentralització i autonomia de centres en representació de la Federació de Municipis de Catalunya.* Barcelona: Document no publicat.
- OROVAL, ESTEVE (1995) " Premiers résultats du questionnaire: Coopération européenne et rôle des régions dans l'organisation de l'éducation et de la formation" en *EUROCONFÉRENCE 95: Les politiques régionales pour l'éducation et la formation: Quelles orientations? Quelles recherches?* Barcelona: Fondation des Régions Européennes pour la Recherche en Éducation et Formation (FREREF).
- OROVAL, ESTEVE (coord.) (1995) *Estudi del sistema educatiu espanyol amb especial referència a l'organització competencial i al finançament. Una aproximació des de l'àmbit local.* Barcelona: Ajuntament de Barcelona.
- SEGURA, GEMMA; PLANDIURA, RAMON i GONZÁLEZ, FRANCESC (1998) *Les competències locals en matèria d'ensenyament a Catalunya* Barcelona: Diputació de Barcelona, Àrea d'Educació.
- SUBIRATS, JOAN (coord.) (2001), *Educació i Govern Local. La importància del territori i de la comunitat en el paper de l'escola.* Barcelona: CEAC.
- VILALTA, MAITE (coord.) (2001) *La despesa no obligatòria dels ajuntaments.* Barcelona: Institut d'Economia de Barcelona, Diputació de Barcelona.